

Voor maatschappelijke zienswijze

**ONTWERP
REGIONAAL STRUCTUURPLAN HAAGLANDEN 2020**

*Sterk in internationale netwerken
van bestuur, technologie, agrologistiek en toerisme*

***Deel A
Visie***

14 NOVEMBER 2007

Inhoudsopgave

1	Haaglanden: duurzame ontwikkeling van een sterk internationaal profiel.....	5
2	Internationaal concurrerende regio	6
2.1	Vier economische pijlers	6
2.2	Culturele voorzieningen, topwoonmilieus en hoogwaardige bedrijvigheid	12
2.3	Onderwijs en onderzoek	12
3	Goed functionerend regionaal stedelijk netwerk	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Groen en water.....	13
3.3	Aantrekkelijkere en toegankelijkere groengebieden	13
3.4	Goede verbindingen binnen en buiten Haaglanden	14
3.5	Innovatief en creatief stedelijk bouwen	16
4	Goede kwaliteit van woon- en leefomgeving	18
5	De agenda van Haaglanden.....	20
5.1	Internationale stad: Internationale Zone/World Forum	22
5.2	Internationale Stad: Binckhorst	22
5.3	Kennis, innovatie en technologie: Technologisch Innovatief Complex Delft	24
5.4	Greenport Westland-Oostland	24
5.5	Toerisme, recreatie, sport en leisure	26
5.6	Klimaatbestendig en klimaatneutraal	27
5.7	Regionale groenstructuur.....	32
5.8	Duurzame regionale mobiliteit.....	34
5.9	Herstructurering en intensiever gebruik van het stedelijke gebied	42
5.10	Herstructurering en intensiever gebruik van bedrijventerreinen	44
6	Uitvoeringsstrategie	48

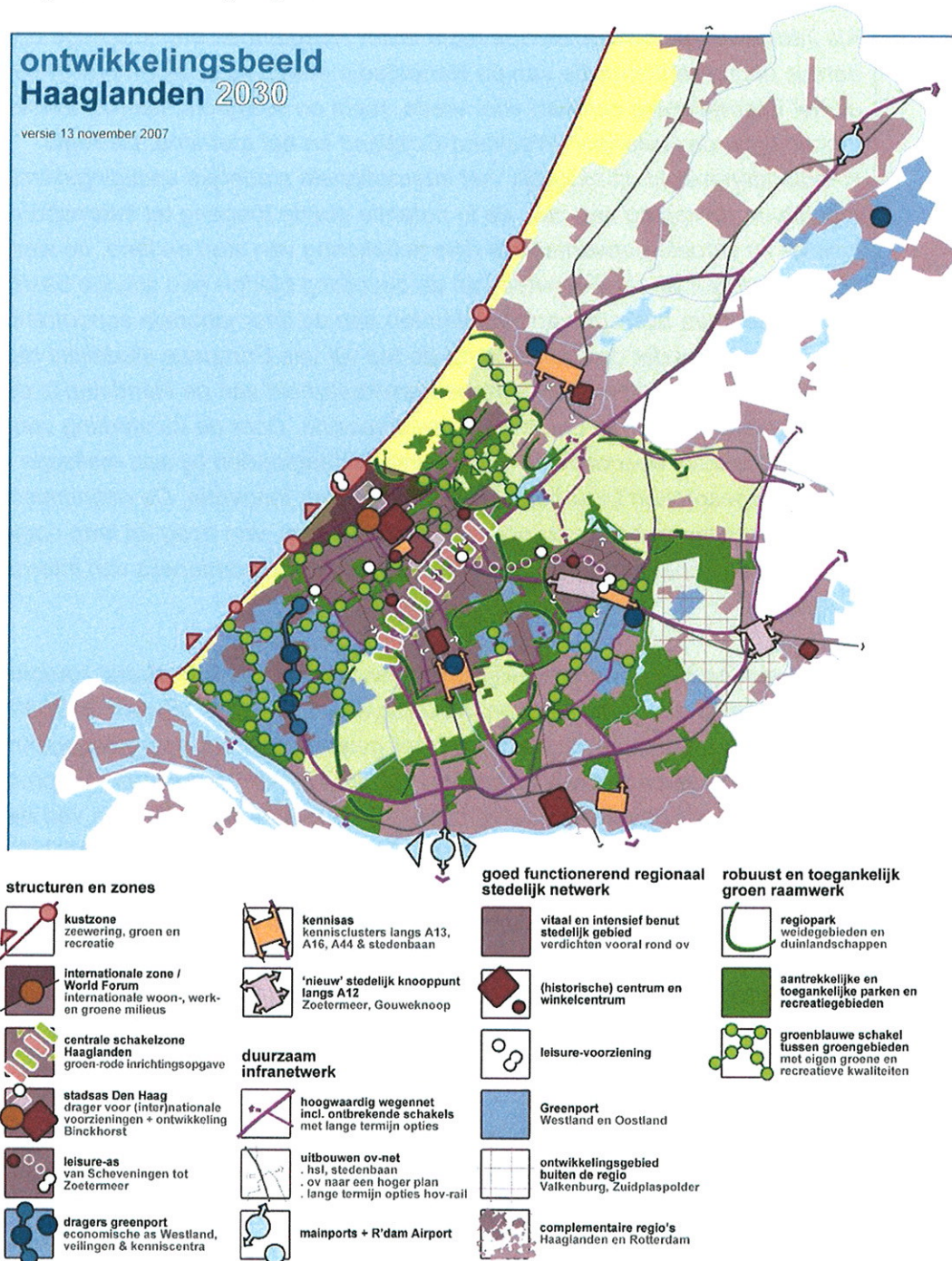
De visie op de ontwikkeling van Haaglanden voor 2030

Als internationaal concurrerende regio levert Haaglanden een krachtige bijdrage aan de concurrentiepositie van de Randstad met een sterk eigen profiel bestaande uit het internationale centrum voor vrede, recht en veiligheid, kennis, innovatie en technologie, de Greenport Westland-Oostland en het toerisme. De regio Haaglanden maakt dit mogelijk: het internationale stedelijke vestigingsklimaat met topcultuur, de ligging aan zee, de in potentie goede toegang tot internationale fysieke en virtuele netwerken, de rijke schakering van stad en land, de sterke kennisstructuur en de diversiteit van de bevolking bieden een stevige basis. De complementaire bijdrage van Haaglanden aan de internationale concurrentiepositie draagt er aan bij dat de Randstad tot de top vijf van Europese stedelijke regio's gaat horen. Een goede interne en externe bereikbaarheid van de Randstad is essentieel voor een sterke internationale concurrentiepositie. Door de versterking van zijn kennisintensieve economische pijlers draagt Haaglanden bij aan realisatie van de in Europa afgesproken Lissabon-doelstellingen over innovatie. De economische ontwikkeling levert banen op voor alle Haaglanders, van hoog tot laag opgeleid. Haaglanden kent voorzieningen voor sport, cultuur en onderwijs van internationaal niveau.

Sterke steden in een aantrekkelijk groen landschap, dat kenschetst Haaglanden. Haaglanden is een goed functionerend regionaal stedelijk netwerk. In 2030 is Haaglanden bereikbaarder en duurzamer geworden. Meer energiebesparing en inzet van duurzame energie zorgen ervoor dat in 2030 Haaglanden 50 procent minder bijdraagt aan de klimaatverandering en minder afhankelijk is van de steeds onzekerder wordende fossiele bronnen. Ook op lange termijn is Haaglanden bestendig voor klimaatveranderingen door innovatief en creatief om te gaan met water en kustveiligheid. Haaglanden kent een sterke en aantrekkelijke regionale groene structuur. De stedelijke ruimte in Haaglanden wordt intensief gebruikt door ontwikkeling van vernieuwende concepten voor gestapeld en gecombineerd ruimtegebruik voor wonen en werken, goed aangesloten op het hoogwaardige openbaar vervoer- en fietsnet.

Mensen voelen zich in Haaglanden thuis omdat de regio kwaliteit van leven biedt. Achterstandswijken zijn weer prachtwijken geworden doordat de herstructurering met kracht is voortgezet en is gecombineerd met een stimulerend sociaal- en onderwijsbeleid. Alle doelgroepen, inclusief sociaal zwakkeren, beschikken over mogelijkheden voor maatschappelijke participatie. De beschikbaarheid en kwaliteit van lokale en regionale zorg- en onderwijsvoorzieningen en voldoende werkgelegenheid helpt mensen maatschappelijk actief te zijn en bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van Haaglanden. Wijken en buurten zijn een herkenbare omgeving met identiteit, waarin de cultuurhistorie een belangrijke plaats heeft. Bovendien bieden wijken en buurten een aantrekkelijke woon- en leefomgeving doordat zij schoon, stil en veilig zijn en ruimte bieden om te spelen en elkaar te ontmoeten op goed onderhouden pleinen, parken en plantsoenen.

Kaart 1: het ontwikkelbeeld 2030 laat de visie op ontwikkeling van de ruimtelijke hoofdstructuur van Haaglanden in haar omgeving zien.

1 Haaglanden: duurzame ontwikkeling van een sterk internationaal profiel

Haaglanden heeft een sterk internationaal profiel. Daarin schuilt de ontwikkelingskracht van deze regio: de internationaal werkende instituten en bedrijven, de aansluiting op internationale netwerken van infrastructuur en beeldbepalende landschappen als de kust en de weiden. De ambitie die het Stadsgewest en de aangesloten gemeenten in het Regionaal Structuurplan leggen, is dat Haaglanden zich verder ontwikkelt als een regio van internationale allure, die een duurzame kwaliteit van leven biedt door een veilige, schone en aantrekkelijke woon- en leefomgeving en een sterke sociale structuur. Zo kan Haaglanden zich blijven ontwikkelen als één van de hoekstenen van een concurrerende Randstad, bijdragen aan een sterkere Zuidvleugel én aantrekkelijk zijn voor de huidige en toekomstige inwoners. De complementaire bijdrage van Haaglanden aan de internationale concurrentiepositie draagt er aan bij dat de Randstad tot de top vijf van Europese stedelijke regio's gaat horen. Binnen de Randstad heeft het Stadsgewest Haaglanden een eigen profiel. Dit biedt kansen voor een sterke positie in het Europese netwerk. Haaglanden moet tot de top horen van vergelijkbare grootstedelijke gebieden zoals Wenen, Stockholm, de Øresundregio Kopenhagen/Malmö, München, Lyon en Dublin. Met de verdere versterking van de kennisintensiteit van de economie van Haaglanden levert de regio een stevige bijdrage aan de realisatie van de in Europa afgesproken Lissabon-doelstellingen ter versterking van de innovatiekracht van de Europese economie.

Realisatie van deze ambities is geen vanzelfsprekendheid. Krachtig en stimulerend beleid is nodig op alle overheidsniveaus. Private partijen en maatschappelijke organisaties moeten worden geprikkeld hun bijdrage te leveren. En niet in het minst: de ruimtelijke kwaliteit in Haaglanden moet beter en duurzamer worden om ook op lange termijn een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een aantrekkelijke woonomgeving te blijven bieden. De raderen van een duurzame ontwikkeling moeten in samenhang verbeteren om kansen te kunnen grijpen en knelpunten op te kunnen lossen.

Dat betekent dat het ruimtelijk beleid de komende periode ten dienste staat van drie hoofddoelstellingen:

- een internationaal concurrerende regio,
- een goed functionerend regionaal stedelijk netwerk,
- en goede kwaliteit van de woon- en leefomgeving

2 Internationaal concurrerende regio

2.1 Vier economische pijlers

Het internationale economische profiel van de regio rust op vier pijlers.

1. Den Haag is de vierde VN-stad en de regeringsstad. De regio heeft een omvangrijk internationaal cluster met gouvernementele organisaties (Internationaal Strafhof, Internationaal Gerechtshof, OPCW, Europol etc.), kennis- en onderwijsinstellingen (zoals Clingendael, University Campus The Hague, Institute of Social Studies, The Hague Academy of International Law, Hogere Europese Beroepen Opleiding), ambassades en consulaten, ondernemingen (Shell, Siemens, KPN, Aegon etc.) en NGO's. Daarnaast is er het nationale cluster van regering en departementen, adviesorganen en branche- en lobbyorganisaties als VNO-NCW en ANWB. Beide clusters zijn omringd door zakelijke dienstverleners van velerlei soort.
2. De regio heeft een indrukwekkend cluster van onderzoeksinstellingen en bedrijven in technologische specialismen als water- en deltatechnologie, nanotechnologie, en bouwen in stedelijk gebied. Delft is het zwaartepunt met organisaties als de TU Delft, TNO en Deltaris. Ook het Europees Octrooibureau in Rijswijk is van grote betekenis in de kennis op technologisch gebied. De ontwikkeling van de Zuid-Holland Internet Exchange in Zoetermeer versterkt de positie van Haaglanden in de mondiale ICT-netwerken.
3. De Greenport Westland-Oostland exporteert 75 procent van de productie naar afnemers over de gehele wereld en ontwikkelt zich steeds meer tot een mondiaal knooppunt in de agrologistiek.
4. De kust, historische binnensteden, trekkers als musea, attractieparken, theaters, congressen en festivals, de grote rijkdom aan horeca ze maken van Haaglanden voor toeristen en andere bezoekers een Koninklijke regio.

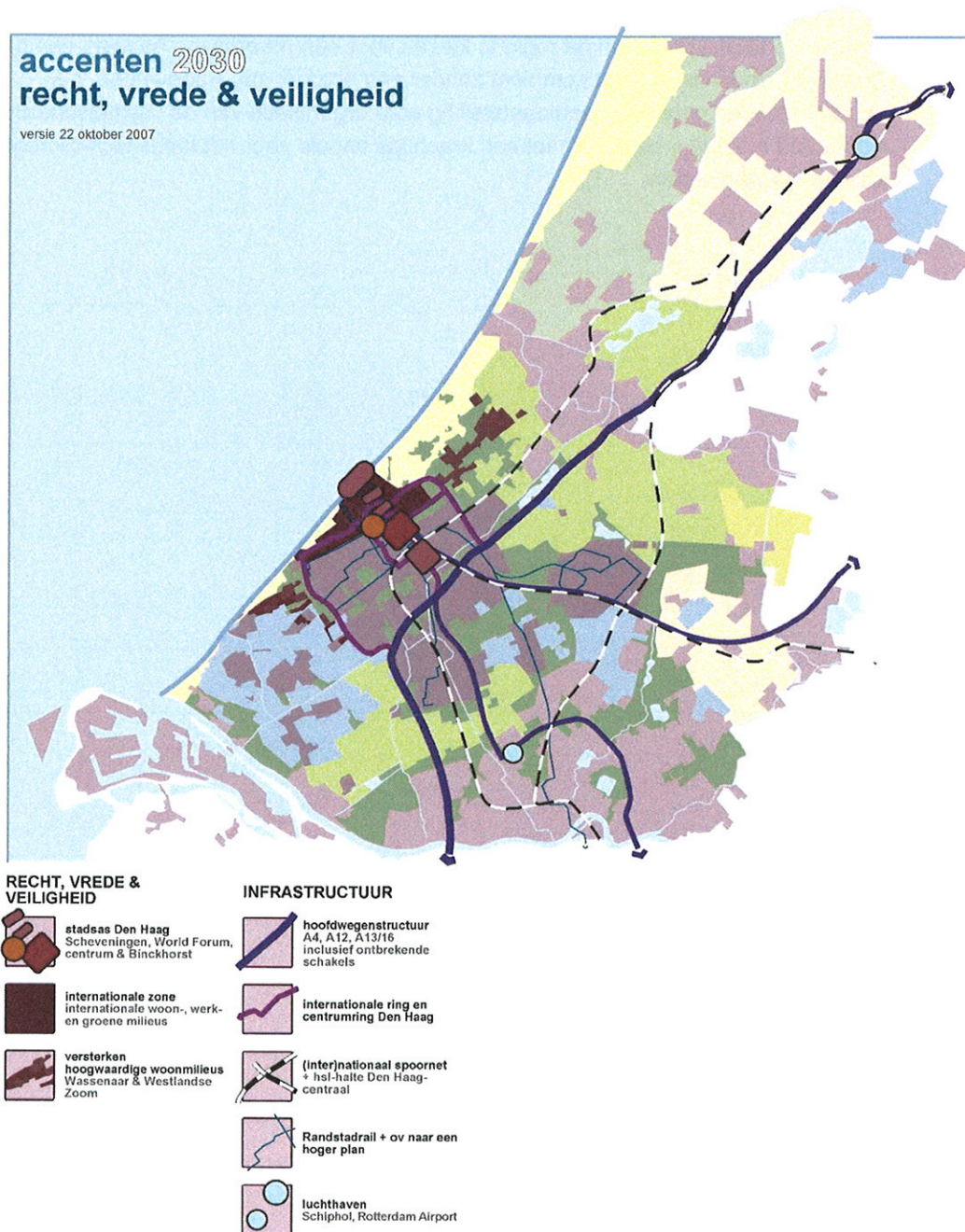
Door de hoge kennisintensiteit en het dienstverlenende karakter zorgen deze clusters voor relatief schone werkgelegenheid, ook voor lager opgeleide Haaglanders.

Deze economische pijlers en de economische dragers van de Rotterdamse regio vullen elkaar goed aan. Versterking van het functioneren van Den Haag en Rotterdam en hun omliggende regio's als dubbelstad levert dan ook een stevige impuls aan het vergroten van de concurrentiekracht van de Zuidvleugel.

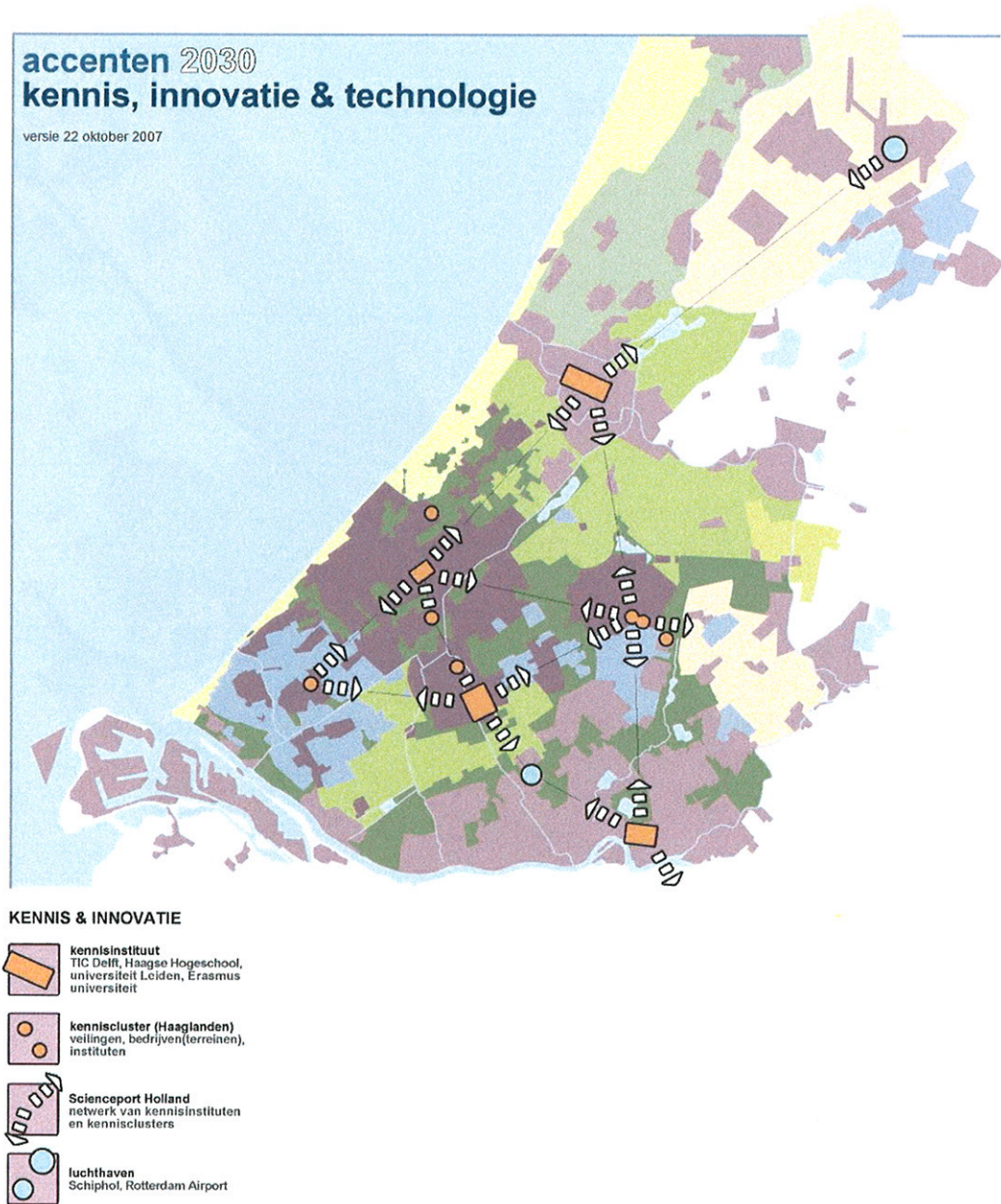
Deze vier economische pijlers moeten worden uitgebouwd en beter benut. Naast kwalitatieve investeringen in elk van deze vier pijlers zélf zijn investeringen nodig in een solide basis: een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving en een sterke onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur voor de disciplines waar de vier pijlers hun innovatieve kracht en talent vandaan halen. Den Haag moet haar positie als VN-stad verder uitbouwen. Versterking van de regionale kennisstructuur moet zorgen dat Haaglanden zich, gedragen door het kenniscluster in Delft, ontwikkelt tot dé kennisregio op het gebied van (technologie voor) innovatief omgaan met water en stedelijk bouwen, nanotechnologie en duurzame energie. Gelegen in het centrum van Holland Scienceport en gedragen door ICT, ontwikkelt Zoetermeer zich steeds meer tot commerciële Kennisstad, met veel relaties tussen het Zoetermeerse bedrijfsleven en de omringende hogescholen en universiteiten. De Greenport moet zich verder kunnen ontwikkelen als mondiaal knooppunt in de agrologistiek waar innovatie en duurzaamheid worden gecombineerd, met voldoende ruimte voor teelt en

productie. Haaglanden moet een hoogwaardig en aantrekkelijk toeristisch pakket bieden. De kust, historische steden, cultuur- en leisurevoorzieningen en aantrekkelijke groengebieden moeten de toerist prikkelen de regio te kiezen voor een meerdaags bezoek: een bezoek aan Europa of Nederland is niet compleet zonder een bezoek aan Haaglanden. De voorbereidingen voor een kandidaatstelling voor organisatie van de Olympische Spelen in Nederland in 2028 moet leiden tot een krachtige impuls voor het toeristisch-recreatieve klimaat in Haaglanden.

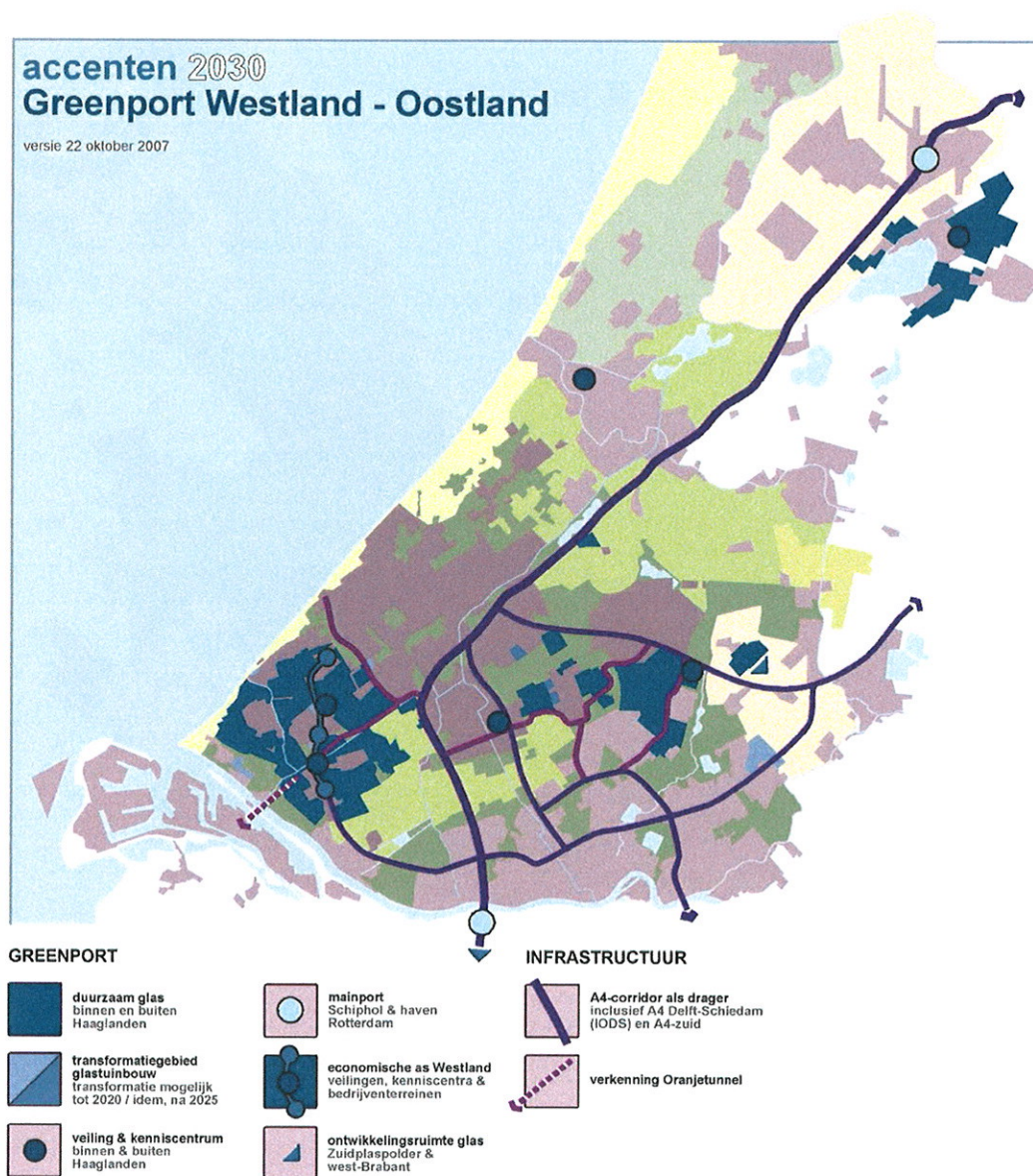
Kaart 2 Accenten vrede, recht en veiligheid 2030

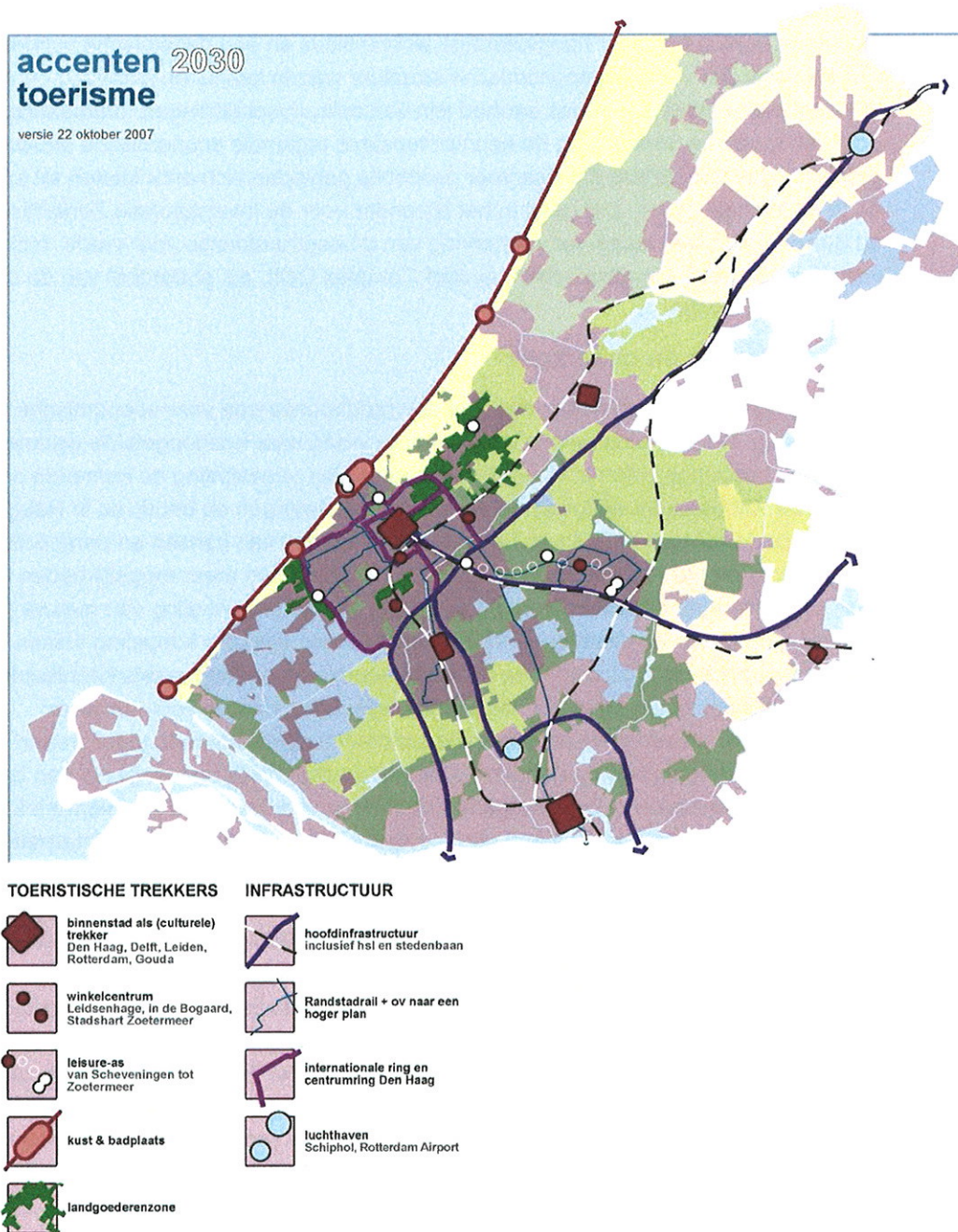
Kaart 3 Accenten kennis, innovatie en technologie 2030

Kaart 4 Accenten Greenport 2030

Kaart 5 Accenten toerisme 2030

2.2 Culturele voorzieningen, topwoonmilieus en hoogwaardige bedrijvigheid

De aanwezigheid van zeer hoogwaardige woonmilieus en een dynamische culturele sfeer zijn voorwaarden voor een economische structuur waarin kennis en innovatie centraal staan. In Haaglanden moet een divers aanbod zijn van cultuurvoorzieningen, ontmoetingscentra, podia en moderne horeca. Om de kennisintensieve regionale economische structuur te laten gedijen, is het van belang dat daarvoor geschikte gebieden zich ontwikkelen tot trekkers van de internationale pijlers. Dat geldt in het bijzonder voor de Internationale Zone/World Forum en Binckhorst in Den Haag, ter versterking van de centrumfunctie voor vrede, recht en veiligheid, en het Technologisch-Innovatief-Complex Delft¹ als onderdeel van de cluster Kennis en Innovatie.

2.3 Onderwijs en onderzoek

Een goed opgeleide beroepsbevolking is een randvoorwaarde voor economische ontwikkeling. De spanning tussen de groeiende vraag naar hoogopgeleide werknemers en het aantal hoogopgeleiden in Haaglanden neemt naar verwachting de komende periode verder toe. Dit betekent dat overheden, onderwijsinstellingen en bedrijven in Haaglanden hoge ambities moeten hebben op het gebied van bieden van kansen en perspectief voor alle Haaglanders en het voorkomen van schooluitval. Er moeten meer mogelijkheden komen voor hoger en lager opgeleiden om bij te dragen aan de ontwikkeling van nieuwe producten, productieprocessen en diensten. Dit RSP zet in op een sterkere koppeling tussen de regionale economische structuur en de fundamentele en de toegepaste kennisontwikkeling bij onderzoeksinstituten en in het hoger onderwijs. Meer kansen voor startende kennisbedrijven en een sterkere regionale kennis- en opleidingsstructuur waarin middelbaar en hoger (beroeps)onderwijs en wetenschappelijk onderwijs als een keten functioneren, scheppen ontwikkelingsmogelijkheden voor Haaglanden. Hiermee kunnen onderwijs en onderzoek tevens een nog steviger bijdrage leveren aan de internationale economische pijlers. Nu al hebben de TU Delft en de Haagse Hogeschool de meeste buitenlandse studenten van Nederland. Ook de Hotelschool, het Koninklijk Conservatorium, het Institute of Social Studies en het Institute for Water Education Unesco-IHE hebben aanzienlijke aantallen buitenlandse studenten. Kleinere instellingen als de University Campus The Hague, dat uitgroeit tot een netwerkorganisatie van kleine universitaire instituten van topniveau, de The Hague Academy of International Law en het Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences, zijn groeibriljanten in onze regio. De mogelijke komst van een University College, een bacheloropleiding voor getalenteerde studenten vanuit de gehele wereld, is een groeibriljant voor de komende jaren. De drie grotere hogescholen (Haagse Hogeschool, Hogeschool INHOLLAND, TH Rijswijk) en het mbo (Mon3aan Onderwijsgroep) leggen met hun programma's voor internationalisering en talentontwikkeling een stevige basis. Voor de nog steeds groeiende groep expats is verdere uitbreiding voorzien: een nieuwe vestiging van de British School in Leidschenveen en mogelijk ook het aanbieden van Europees onderwijs in de regio. Allerm minst onwaarschijnlijk is het tot slot dat vanuit het buitenland zich onderwijsinstellingen met nieuwe opleidingen zullen melden. Hiervoor wil de regio passende ruimte bieden.

¹ Het TIC in Delft bestrijkt de hele zone van station Delft-Zuid, de Schieoevers, de TU-wijk en het toekomstige hoogwaardige bedrijventerrein Technopolis.

3 Goed functionerend regionaal stedelijk netwerk

3.1 Inleiding

Om de gewenste internationale concurrentiekracht te bereiken en om iedere Haaglander een kwalitatief goede woon- en leefomgeving te kunnen aanbieden, moet Haaglanden functioneren als een goed geolied regionaal stedelijk netwerk. Daarin kunnen mensen en dieren zich bewegen en zijn ruimtelijke programma's met een regionale reikwijdte ook regionaal georganiseerd. Een goed functionerend netwerk is bovendien voorbereid op de toekomst: op de verwachte demografische en economische groei, maar ook op veranderingen van het klimaat. Haaglanden moet zich ontwikkelen tot een regio die enerzijds klimaatneutraal is, dus in de energiehuishouding niet langer bijdraagt aan het broeikas-effect, en anderzijds klimaatbestendig is, dus de waterhuishouding heeft voorbereid op mogelijke heviger buien en langere perioden van droogte en de kustverdediging heeft gewapend tegen de stijgende zeespiegel.

In de centrale schakelzone van Haaglanden (zie kaart 1 ontwikkelingsbeeld 2030) komen opgaven op het gebied van bereikbaarheid, groen en verstedelijking bij elkaar. De dynamiek die hier het gevolg van is moet worden benut op een wijze die het karakter van de centrale zone als groene verbinding versterkt in plaats van verzwakt.

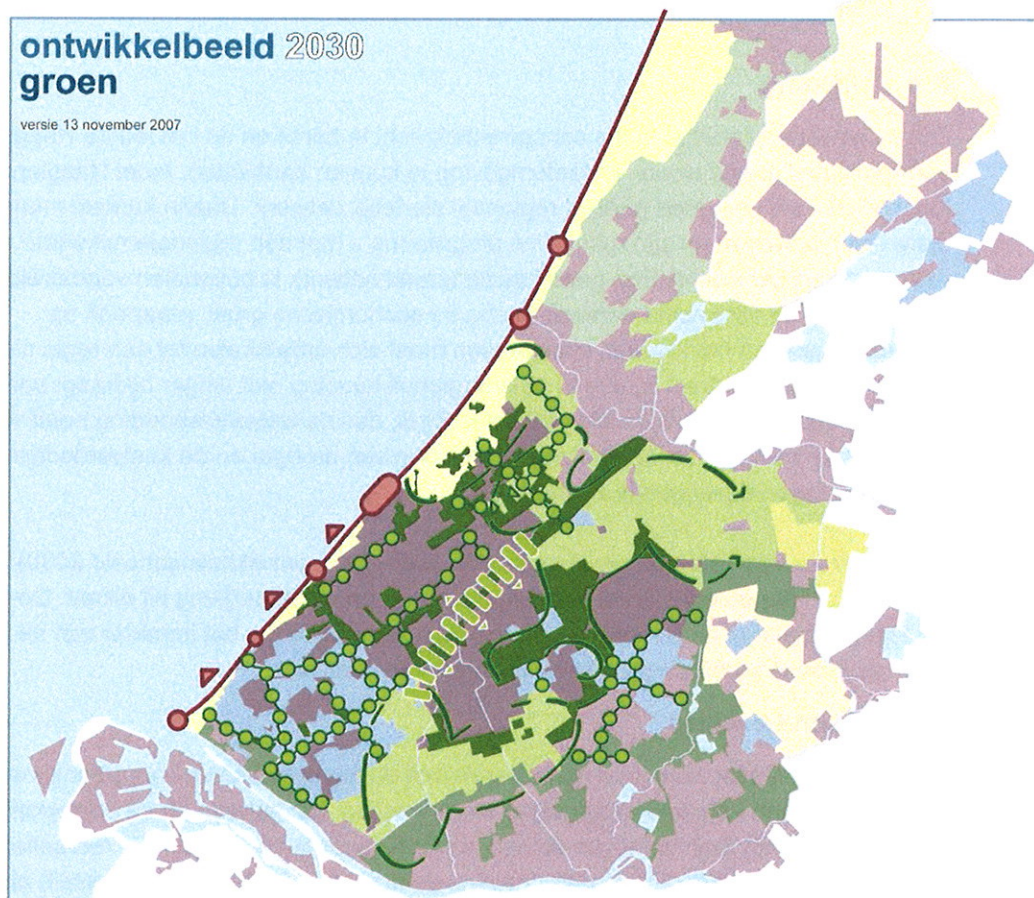
3.2 Groen en water

De wateropgave laat zich goed combineren met de het ontwikkelen van groene kwaliteiten en het tegengaan van landschappelijke verrommeling: het behoud en de ontwikkeling van een robuust groen raamwerk van duinen, weiden, landgoederen, parken, recreatiegebieden en hun onderlinge verbindingen. Voor zowel de duurzaamheid (de biodiversiteit) als de leefbaarheid (de recreatieve betekenis) van het stedelijke netwerk is dat van groot belang. De benodigde extra oppervlakte voor water kan goed met de andere functies van het groen gecombineerd worden, zowel in het stedelijk groen als in het weidelandschap. De waterkwaliteit wordt sterk verbeterd aan de hand van de gemeentelijke waterplannen. Langs de kust gaan investeringen in de kustverdediging samen met de ontwikkeling van natuur en recreatie en – aansluitend bij de bestaande profielen van de badplaatsen - van toerisme.

3.3 Aantrekkelijkere en toegankelijkere groengebieden

Haaglanden bestaat nu voor één derde uit grote groengebieden en is in totaal voor circa 45 procent groen. Dit moet zoveel mogelijk zo blijven. Groen doet ademen, groen doet bewegen, groen vangt luchtverontreiniging af en bovendien zorgt groen voor een mooie regio, met zijn uitstraling op het vestigings- en leefklimaat. Wel moet de aantrekkelijkheid van het groen voor mens en dier aanzienlijk verbeteren. Investerings in parklandschappen, vooral op de overgang van stad naar land, vergroten de toegankelijkheid van de groengebieden en maken ze bestand tegen de ruimtedruk vanuit omliggende steden. Groene dooraderingen verbeteren de onderlinge verbindingen tussen groengebieden en met de steden voor mens en dier. Aandacht voor de cultuurhistorie bij investeringen in groen bevordert de landschappelijke identiteit.

Kaart 6 Ontwikkelbeeld 2030 groen

EEN ROBUUST EN TOEGANKELIJK GROEN RAAMWERK

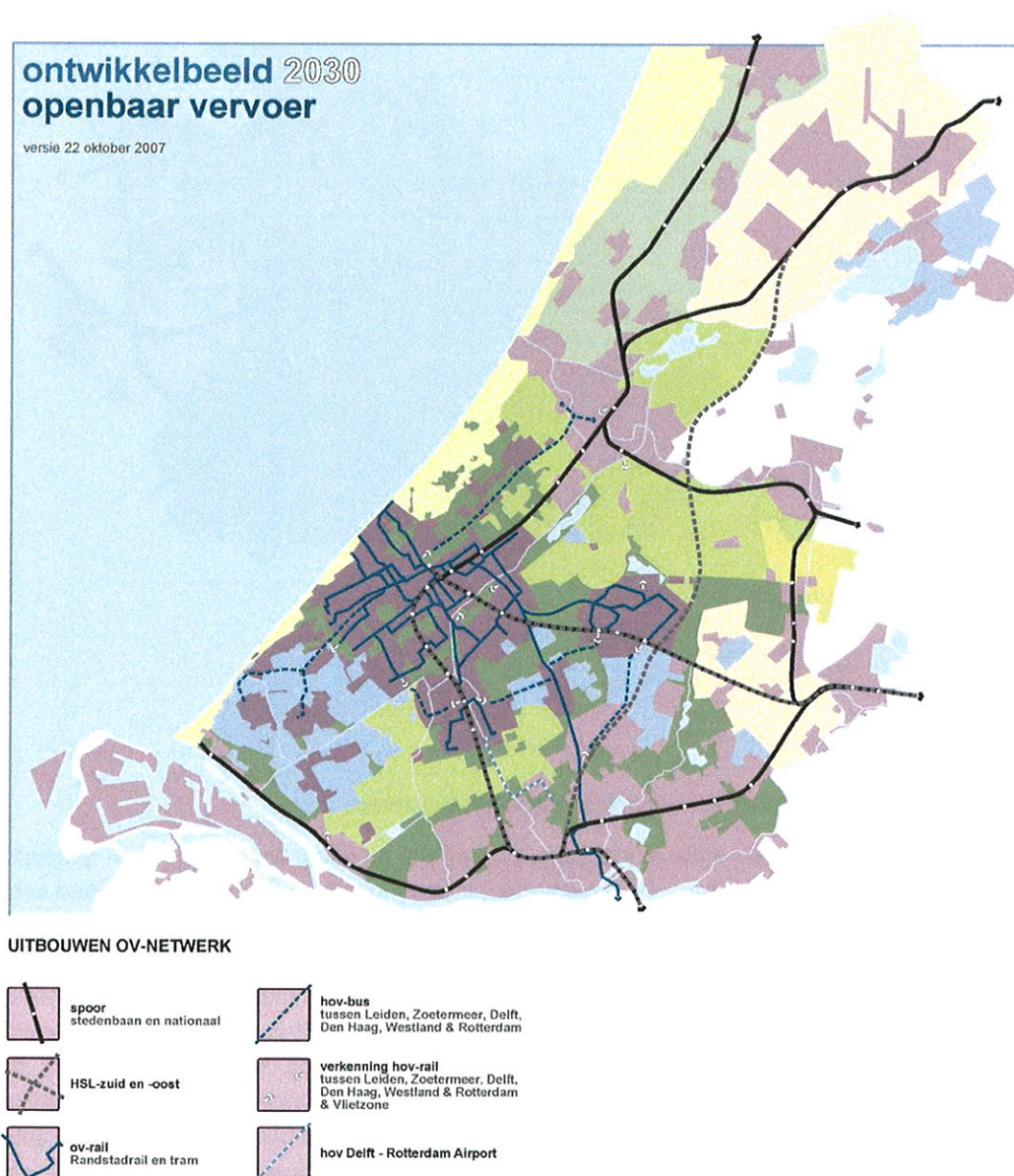
- **regiopark**
weidegebied en duinlandschappen
- **aantrekkelijke en toegankelijke parken en recreatiegebieden**
- **robuuste groenblauwe schakel tussen groengebieden met eigen groene en recreatieve kwaliteiten**
- **integrale inrichtingsopgave 'centrale schakelzone Haaglanden' groen-rode opgave**
- **integrale inrichtingsopgave kust groen, kustverdediging en recreatie**

3.4 Goede verbindingen binnen en buiten Haaglanden

Het verder uitbouwen van de sterke punten van Haaglanden voor de Randstedelijke en de Nederlandse economie vereist in de eerste plaats goede verbindingen met de omgeving: de mainports Schiphol en Rotterdam, andere stedelijke regio's binnen en buiten de Randstad en het buitenland. Rotterdam Airport moet binnen milieuraandvoorwaarden meer als zakenluchthaven voor Haaglanden gaan dienen. De OV-bereikbaarheid van Rotterdam Airport vanuit Haaglanden moet hiervoor verbeteren. Verbindingen als de A4-corridor (tussen Delft en Schiedam conform IODS), uitbreiding van de spoorcapaciteit tussen Den Haag- en Rotterdam en de HSL-Oost en -Zuid hebben prioriteit.

Regionaal moeten betrouwbaarheid en snelheid van het openbaar vervoer, de fiets en het autoverkeer beter. Investerings in beter regionaal openbaar vervoer (OV naar een hoger plan), snellere en comfortabeler fietsverbindingen en –voorzieningen en een betrouwbaarder wegennet zijn noodzakelijk. Dit gaat niet alleen om investeringen in infrastructuur, maar om het beter verknopen van vervoer met ketenmobiliteit en P&R en maatregelen zoals de kilometerprijs, communicatie en vervoermanagement. Een duurzame mobiliteit vereist een samenhangend pakket aan maatregelen, tot en met investeringen in en in stimuleren van schonere voertuigen.

Kaart 7 Ontwikkelbeeld 2030 openbaar vervoer

Kaart 8 Ontwikkelbeeld 2030 auto

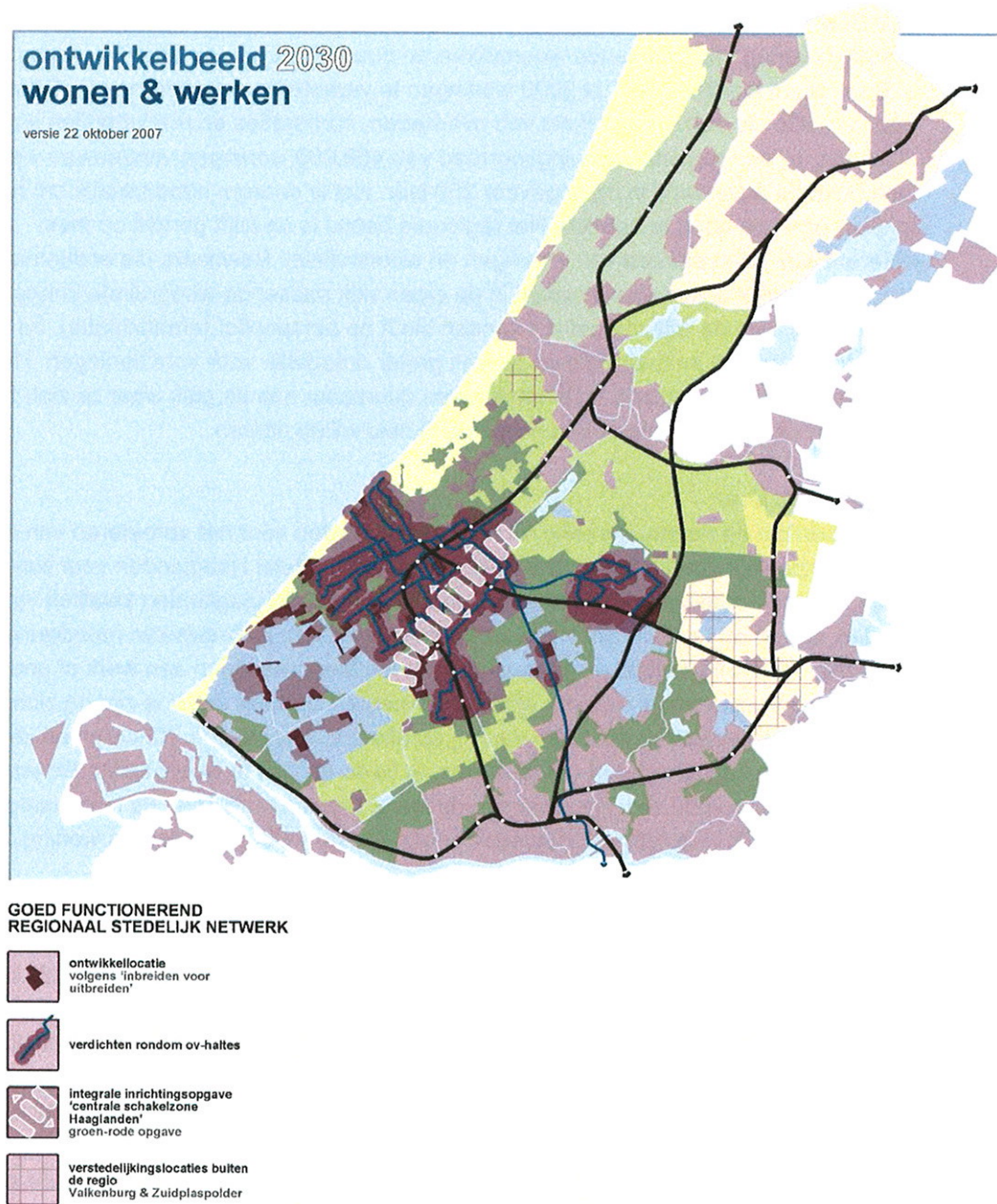

3.5 Innovatief en creatief stedelijk bouwen

Wil er voldoende ruimte overblijven voor groene functies, waterberging en glastuinbouw, dan is de ruimte voor nieuwe woongebieden, kantoorlocaties en bedrijventerreinen schaars. Dat maakt een creatief en innovatief ruimtegebruik in een gestapelde vorm noodzakelijk. Een vernieuwend ruimtegebruik maakt het mogelijk functies te stapelen en te combineren. Zo wordt het mogelijk ook op lange termijn de vraag naar ruimte voor wonen en werken te faciliteren in het bestaand stedelijk gebied. Herstructurering en intensiever gebruik van de bestaande bedrijventerreinen is hiervoor van groot belang. Het verkeersnetwerk structureert de ontwikkeling van stedelijke functies. De grote (inter)nationale en Randstedelijke verkeersaders fungeren als dragende structuren voor de belangrijkste economische centra. Het regionale programma van woningbouw, regionale voorzieningen en werkgelegenheid haakt aan op de infrastructuur van een lagere orde. Het regionale openbaar vervoer is daarin een belangrijke factor. De ambitie is het programma van woningbouw, kantoren en stedelijke voorzieningen zo veel mogelijk bij halteplaatsen van het nationale en regionale openbaar vervoer te realiseren. De kosten van dergelijke projecten zullen verhoudingsgewijs

hoog zijn. Vooral de haltes op kruisingen met het regionale wegennet bieden interessante mogelijkheden voor ontwikkeling van voorzieningen en versterking van ketenmobiliteit.

Kaart 9 Ontwikkelbeeld 2030 wonen en werken

4 Goede kwaliteit van woon- en leefomgeving

Hoog tempo in de herstructurering

Een deel van de woningvoorraad voldoet niet aan moderne eisen. Verbetering door herstructurering van bestaande woonwijken en buurten is een voortdurend proces. Het streven is om jaarlijks 1500 tot 2000 woningen te verbeteren of te vervangen. Dit is een hoge ambitie die een stevige inzet van overheden, corporaties en marktpartijen vraagt. Ter illustratie: bij een regionale woningvoorraad van 450.000 woningen vernieuwen woningen zich op deze wijze eens in de ongeveer 250 jaar. Het is daarom noodzakelijk om het tempo in deze operatie hoog te houden. Het regionale beleid is en blijft gericht op meer differentiatie in het aanbod van woningen en woonmilieus. Bewoners die economisch of maatschappelijk opklimmen, moeten in de eigen wijk passende woonruimte kunnen vinden. Dat is goed voor de wijk, omdat het kansen biedt op perspectief (emancipatie), op verbetering van de leefbaarheid en op een groter draagvlak voor voorzieningen. Het vergroot de sociale cohesie en bindt mensen duurzaam aan de plek waar ze zich thuis voelen en waarvoor zij mede verantwoordelijkheid willen nemen.

Kwaliteit van leven

De kansen die de herstructurering en nieuwbouw bieden voor het verbeteren van de woon- en leefomgeving worden benut. De ambitie is dat het in heel Haaglanden voor iedereen goed wonen, werken en ontspannen is. Mensen vinden in Haaglanden kwaliteit van leven. Steden, wijken en buurten zijn vitaal, veilig en dynamisch. Iedereen kan meedraaien in de samenleving en, als leeftijd en gezondheid het toelaten, meedoen aan werk of onderwijs. De ruimtelijke structuur moet mensen stimuleren maatschappelijk actief te zijn en zich te ontwikkelen. Haaglanden richt zich daarbij op alle leeftijdsgroepen. Kinderen en jongeren moeten ruimte kunnen vinden om te spelen, te leren en zich te ontwikkelen. De jeugdzorg moet van hoog niveau zijn. De groei van de leeftijdsgroep ouder dan 65 jaar maakt het steeds belangrijk te zorgen voor levensloopbestendige wijken, buurten en woning.

Wijken en buurten die mensen stimuleren

De kwaliteit van de woon- en leefomgeving heeft te maken met het aanbod van voorzieningen, de ruimtelijke inrichting en het milieu. Een ruimtelijke structuur die mensen stimuleert zich te ontwikkelen en bij hun woonomgeving betrekt bevat groen, voldoende speelruimten, ontmoetingsruimten en sport- en recreatievoorzieningen. Ook het stimuleren van woningeigendom is hier onderdeel van. Zo min mogelijk ruimte op straat mag opgaan aan parkeren. In de toekomst worden nieuwe parkeervoorzieningen in de stedelijke gebieden in Haaglanden via dubbel ruimtegebruik gecombineerd met andere functies. Mensen moeten in hun wijk of buurt kunnen beschikken over basisvoorzieningen zoals basisonderwijs, een huisarts en kinderopvang. Regionale voorzieningen moeten goed bereikbaar zijn voor de gebruikers. De betrokkenheid van bewoners bij hun omgeving is gebaat bij een woonomgeving met een duidelijke eigen identiteit. Specifieke kwaliteiten van de wijken en buurten gelden dan ook als startpunt voor de ruimtelijke ontwikkelingen. De cultuurhistorie biedt vaak aantrekkelijke kansen op dat punt.

Leefbaarheid

Een aantrekkelijke en gezonde woon- en leefomgeving is gebaat bij een schone, stille en veilige omgeving: kwaliteit van lucht, water en bodem, beperking van hinder door geluid, geur of licht en beperken van risico's door opslag of transport van gevaarlijke stoffen. Een

Kaart 10 Voorzieningen voor onderwijs, cultuur, zorg, sport en leisure

